

گزارشی از نمایشگاه‌های سیار برگزار شده اداره کل خدمات آرشیوی (گروه ارتباطات آرشیوی) در زمستان ۱۳۹۷

فریبا امیری^۱ و حمیده بختیاری^۲

اداره کل خدمات آرشیوی (گروه ارتباطات آرشیوی) در راستای اهداف تعیین شده سازمانی و معرفی منابع موجود در آرشیو ملی ایران به جوامع علمی و فرهنگی در این فصل نیز اقدام به برگزاری نمایشگاه‌های سیار با محوریت رخدادهای تاریخی کرده است که در زیر به معرفی برخی از شاخص‌ترین آن‌ها پرداخته خواهد شد:

۱- نمایشگاه اسناد نفیس (فرامین و نکاح‌نامه‌ها)

اداره کل خدمات آرشیوی (گروه ارتباطات آرشیوی) به درخواست مدیریت کرمان تعدادی از اسناد نفیس (فرامین و نکاح‌نامه‌های) موجود در آرشیو را انتخاب و برای برگزاری نمایشگاه آماده و ارسال کرد. اسناد نمایشگاه شامل ۳۴ عنوان بود که به معرفی ۳۴ برگ سند از دوره صفویه تا قاجار می‌پرداخت. رقم شاه سلیمان صفوی، در خصوص واگذاری وزارت بیگلربیگی ال‌کاء شیروان به میرزا هدایت‌الله جابری به منظور عمران و آبادی منطقه، رفاه حال رعایا، انتظام امور ایل و قشون و ... در تاریخ ۱۰۹۷ق، قدیمی‌ترین سند مجموعه و فرمان نایب‌السلطنه، ناصرالملک برای اعطای لقب امین‌همایونی به حسن‌خان پیشخدمت خاصه و تصویب آن توسط موق‌الدوله، وزیر دربار در تاریخ ۱۳۳۱ق، جدیدترین سند نمایشگاه بود. قابل ذکر است که ۳۰ درصد از اسناد نمایشگاه یادشده را رقم شاه سلطان حسین صفوی تشکیل می‌داد. دیگر عناوین این نمایشگاه عبارت است از: رقم شاه سلطان حسین صفوی، در خصوص عدم دریافت مالیات توسط تیولداران نائین از

۱. کارشناس مسئول برنامه‌ریزی و بررسی اسناد و مدارک، اداره کل اطلاع‌رسانی اسناد، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران؛
amirifariba42@yahoo.com
۲. کارشناس مسئول برنامه‌ریزی و بررسی اسناد و مدارک، اداره کل اطلاع‌رسانی اسناد، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران؛
h-bakhtiari@nlai.ir

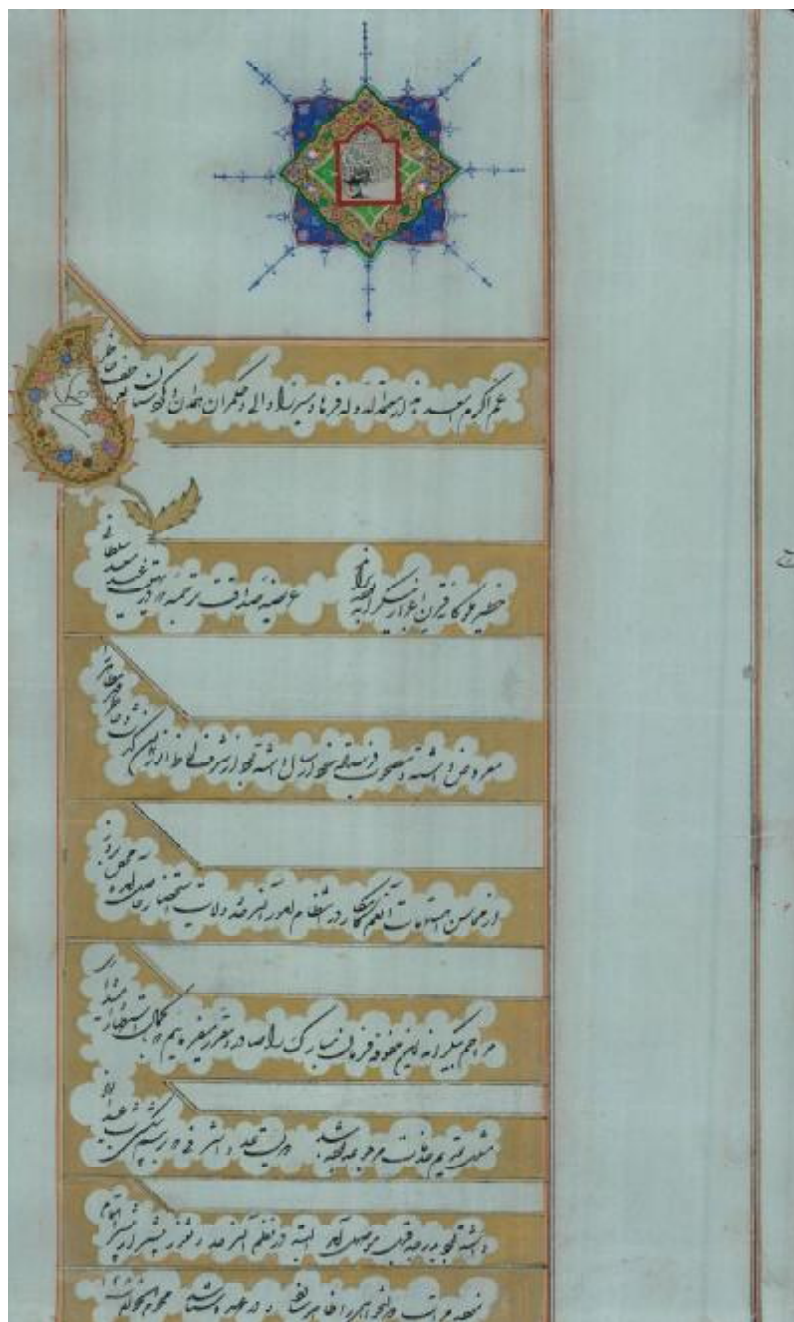

خاندان نظام‌الدین نائینی، ۱۱۱۷ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص رسیدگی به مداخله میرزا محمد معصوم در امور املاک ورثه سیدعلیخان واقع در جنب مدرسه منصوبه شیراز، ۱۱۱۹ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص انتصاب میرزا محمدتقی، نواده میرزا ابوالمعالی به سمت کلانتری دارالعباده یزد و بلوکات و توابع آن با ذکر رئوس وظایف وی، ۱۱۲۴ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص واگذاری مالکیت خانه میرزا ابوطالب (صدر سابق) به خدیجه سلطان بیگم، ۱۱۲۵ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، مبنی بر واگذاری تصدی‌گری محال مبارک‌آباد اصفهان به میرزا محمدعلی جابری (کلانتر اصفهان) برای زراعت و آبادی منطقه مزبور، ۱۱۲۹ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص واگذاری تصدی‌گری محال مبارک‌آباد اصفهان به میرزا محمدعلی جابری (کلانتر اصفهان) جهت زراعت و آبادی منطقه مزبور، ۱۱۲۹ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص انتصاب میرزا محمدتقی، کلانتر یزد به وزارت تفنگچیان سرکار خاصه و برقراری موجب و رسوم وزیر سابق جهت وی، ۱۱۳۰ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص واگذاری قریه کرازآباد به‌عنوان تیول به کلانتر اصفهان و لزوم پرداخت ربع عایدات سالانه آن به خزانه سلطنتی، ۱۱۳۱ق؛ رقم شاه‌سلطان حسین صفوی، در خصوص برقراری موجب جهت میرزا زین‌العابدین فرزند میرزا محمدعلی حائری، ناظر دفترخانه دربار، ۱۱۳۲ق؛ فرمان نادرشاه افشار در خصوص، اعطای ریاست ایل صوفیانلو به شاهوردی بیگ، ۱۷ جمادی‌الاول ۱۱۵۰ق؛ فرمان نادرشاه افشار، در خصوص واگذاری حکومت یزد به میرزا حسن، ضابط سابق نطنز و تأکید در حسن سلوک با رعایا، ضبط و ربط مالیات، تنبیه اجامر و اوباش، آبادی ولایت و غیره، جمادی‌الثانی ۱۱۵۵ق؛ حکم متولی‌باشی آستان قدس رضوی، مبنی بر اعطای منصب سرکشیکچی‌باشی سرکار فیض آثار به سلطان‌احمد میرزا و برقراری مستمری جهت وی با سجع مهرهایی به‌نام ائمه اطهار، ۱۲۳۹ق؛ فرمان محمدشاه قاجار به فیروز میرزا، در خصوص رسیدگی به ادعای میرزا محمد فسایی نسبت به تصرف مزرعه موقوفه سختویه واقع در حومه شیراز، ۱۲۵۲ق؛ نکاح‌نامه کربلائی الله‌بخش حمامی با آغاییگم خانم با مهریه بیست و چهار تومان وجه رایج خزانه، ۸ ربیع‌الثانی ۱۳۱۴ق؛ نکاح‌نامه محمد باقرخان افشار، با ترلان خانم؛ ۲۵ ذی‌الحجه ۱۲۷۸ق.

نکاح‌نامه آقاسید ابوتراب بابی‌بی زهرا خانم، جمادی‌الثانی ۱۲۸۲ق؛ فرمان ناصرالدین‌شاه قاجار و اظهار رضایت او از پیشکشی شب عید فرهاد میرزا معتمدالدوله، حکمران همدان و کردستان، محرم ۱۲۸۸ق؛ نکاح‌نامه میرزا اسدالله فرزند میرزا فتح‌الله منشی با آمنه بیگم بنت میرزا حسینعلی نوری، به صدق دوپست تومان تبریزی، ۲۱ ربیع‌الاول ۱۲۹۱ق؛ رقم جلال‌الدوله بر حسب فرمان ناصرالدین‌شاه، مبنی بر اعطای لقب نوابی به میرزا صدرالدین فرزند ارشد میرزا ابوطالب و برقراری مستمری جهت سایر اولاد وی، ۱۳۰۲ق؛ فرمان ناصرالدین‌شاه، در خصوص واگذاری

و فروش خالصجات اصفهان با تأیید ظل السلطان، ۱۳۰۶ ق؛ رقم ولیعهد مظفرالدین میرزا قاجار، در خصوص انتصاب میرزا محمد فرزند ملاهادی طالقانی به عنوان یکی از اعظم ملاباشیان، ۱۳۰۶ ق؛ رقم ظل السلطان در خصوص اعطای لقب خانی به میرزا حسین خان از کارکنان تلگرافخانه اصفهان به منظور تشویق وی، ۱۳۰۷ ق؛ نکاح نامه آقامیرزا علی اکبر و سلطان خانم، ۱۵ جمادی الثانی ۱۳۰۸ ق؛ فرمان ناصرالدین شاه، در خصوص برقراری مبلغ پنجاه تومان مقرری جهت فخر الاسلام از محل عایدات کردستان، ۱۳۱۱ ق؛ فرمان ناصرالدین شاه قاجار، در خصوص اعطای لقب صدیق الممالک و منصب استیفاء درجه اول به میرزا ابراهیم خان مستوفی، ۱۳۱۳ ق؛ فرمان مظفرالدین شاه قاجار، در خصوص واگذاری منصب امیر آخوری و ریاست اصطبل مبارکه به عبدالحمید میرزا شمس الملک با تصویب میرزا علی اصغر خان امین السلطان، صدر اعظم، ۱۳۱۴ ق؛ رقم ولیعهد، محمدعلی میرزا به امام قلی میرزا، حاکم ساوجبلاغ مکری، مبنی بر واگذاری زکات مزارع ثلثه (ساربان، هفتوانه و غزایی) به ملا صالح و ملا سعید فرزندان ملا احمد، صدرالعلمای ساوجبلاغ برحسب فرمان شاه، ۱۳۱۴ ق؛ فرمان مظفرالدین شاه در مورد برقراری مواجب جهت زمین العابدین خان، نایب فراشخانه مبارکه از مالیات آذربایجان، صفر ۱۳۱۴ ق؛ رقم ناظم الدوله در خصوص برقراری مقدار شش خروار گندم و بیست خروار کاه به رسم خانواری و تخفیف در حق اولاد میرزا صدرالدین نواب شیرازی، ۱۳۱۵ ق؛ رقم محمدعلی میرزا، ولیعهد در خصوص رعایت میرزاتقی مجتهد از علمای آذربایجان و برداشتن هفده خروار غله تحمیلی قریه طاسطغار ملکی معزی الیه، ۱۳۱۹ ق؛ فرمان محمدعلی شاه قاجار در خصوص افزایش مستمری شیخ محمدخطیب، امام جمعه کردستان با تصویب میرزا احمدخان صدر اعظم، ۱۳۲۷ ق.

فرمان ناصرالدین شاه قاجار و اظهار رضایت او از پیشکشی شب عید فرهاد میرزا معتمدالدوله،
حکمران همدان و کردستان؛ محرم ۱۲۸۸ ق.

۱- نمایشگاه اسناد قم

قم دومین شهر مذهبی ایران پس از مشهد است که به نوشته برخی از مورخان قدمت آن به دوران قبل از اسلام می‌رسد. قم در دوره اسلامی مرکز شیعیان شد و در حال حاضر نیز همچنان مرکزیت خود را حفظ کرده است.

اداره کل خدمات آرشیوی (گروه ارتباطات اسنادی) بنا به درخواست مدیریت تازه‌تأسیس خود در قم منتخب اسنادی با موضوع این شهر در ۴۰ عنوان و در قالب ۴۷ برگ سند آماده‌سازی و برای برگزاری نمایشگاه به آن مرکز ارسال کرد. عمده اسناد مجموعه ارسالی متعلق به دوره قاجار و پهلوی و یک عنوان آن نیز مربوط به دوره جمهوری اسلامی بود. نامه به ناصرالدین شاه برای اعلام انتخاب میرزا محمدحسین خمسه و حاجی میرزا رضائی وکیل‌الرعا یا به نایب‌الحکومتی قم و کاشان و ابراز امیدواری به رفع اغتشاش و امید به ایجاد انتظام و دریافت مالیات قم، پس از این انتخاب در سال [۱۲۹۳ق.] قدیمی‌ترین عنوان نمایشگاه را تشکیل می‌داد. جدیدترین سند آن نیز رونوشت لایحه ایجاد استان قم در سال ۱۳۷۴ش. بوده است. عناوین اسناد دوره قاجار عبارتند از: درخواست ادیب‌الملک در خصوص تعیین وضعیت حکومت وی در قم، ساوه و زرنند و پیشنهاد اعطای پیشکشی، دستخط ناصرالدین شاه مبنی بر انتزاع امور حکومتی ساوه و زرنند از قم و اکتفای ادیب‌الملک به حکومت قم، [۱۲۹۳ق.]؛ دستور تلگرافی امین‌السلطان از تهران به سعدالسلطنه در قزوین برای تعمیر پل ساوه-قم و پاسخ سعدالسلطنه، ۱۱ و ۱۲ ربیع‌الاول [۱۳۰۷ق.]؛ درخواست مدیر مدرسه محمودیه قم از وزارت علوم و فوائد عامه برای اختصاص عوائد موقوفات پیشنهادی وی به بودجه مدرسه، [۱۲۹۱ش.]؛ گزارش تلگرافی از تحصن مردم قم در صحن مطهر در اعتراض به اقدامات مأموران نواقل دروازه شهر؛ ۱۹ حوت ۱۳۳۱ق.؛ گزارش تشکیل کمیسیون جمع‌آوری اعانه برای کمک به حریق‌زدگان آمل در قم و تعیین اعضای آن، ۱۲۹۶ش.؛ حکم انتصاب آقامیرزا اسدالله‌خان، سالارالسلطان، به سمت ریاست اجرای عدلیه قم، ۶ جوزای ۱۳۳۵ق.؛ حکم انتصاب محمودخان صمصام‌السلطان به نیابت نظمیه قم، ۱۲۹۷ش.؛ ابلاغ تصویب‌نامه اختصاص اعتبار برای مخارج تسطیح و تعمیر راه و تهیه تجهیزات، به منظور دائرکردن سرویس پست خط تهران، قم و عراق (اراک)، ۱۲ دلو ۱۳۳۷ق.؛ درخواست رکن‌الدوله، حاکم قم، از وزارت داخله جهت اعطای لقب سالار ارشدی به مأژور محمودخان، رئیس باطالیان قم، برای قدردانی از زحمات وی در انتظام طرق و شوارع و رفاه حال عابرین و ساکنان، ۲۹ دلو ۱۳۳۸ق.؛ روشنایی صحن مطهر حرم حضرت معصومه (س)، ۱۳۰۱ش.؛

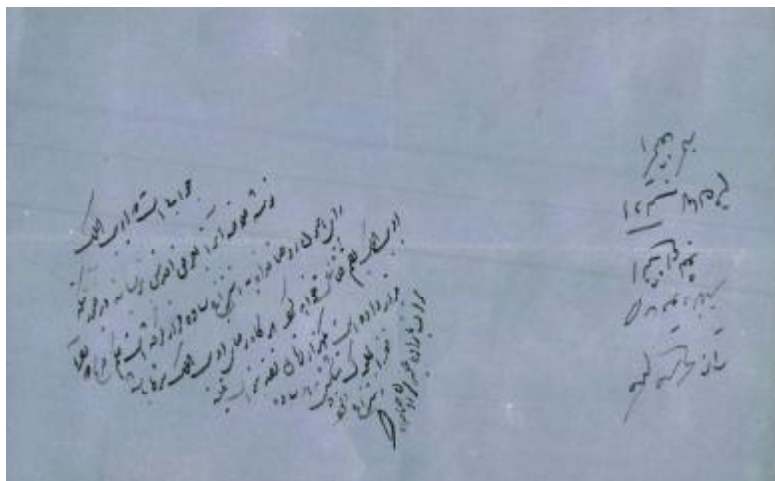
اسناد زیر نیز متعلق به دوره پهلوی است:

آمار شاگردان، مدارس و معلمان قم و محلات، خرداد ۱۳۰۷ش.؛ حکم انتصاب رضاخان امیرتاش به سمت ریاست مالیه قم، ۱۳۰۹ش.؛ حکم فرماندار قم برای انتخاب غلامحسین عابدی

به کدخدایی قریه گلستان، ۱۳۱۶ ش؛ بخشنامه ابلاغ تغییر نام محل اسکان ایل کلکو در قم به ده کلکو، ۱۳۱۷ ش؛ آگهی مناقصه وزارت پست و تلگراف و تلفن برای احداث قنات در خارج میدان فرودگاه قم، ۱۳۱۷ ش؛ دستور وزارت کشور به فرمانداری قم برای مساعدت در دفن جنازه پروین اعتصامی در مقبره خانوادگی شان، ۱۳۲۰ ش؛ آگهی فرماندار قم در خصوص ممنوعیت نزدیکی به اردوگاه‌ها و انبارهای ذخیره ارتش متفقین، ۱۳۲۲ ش؛ نامه شهربانی کل به وزارت کشور برای اعلام زمان بازگشت آیت‌الله بهبهانی از قم به تهران، ۱۳۲۵/۹ ش؛ بیانیه محصلین حوزه علمیه قم در اعتراض به انتقال جسد رضاشاه به کشور، [۱۳۲۹ ش]؛ اساسنامه و نظام‌نامه اتحادیه اصناف بازار قم، [۱۳۳۰ ش]؛ گزارش فرماندار قم از استقبال مردم از نواب صفوی و همراهانش و سخنرانی انتقادی وی از رضاشاه و دولت‌های بزرگ در مسجد امام، ۱۳۳۱ ش؛ درخواست فرماندار قم از وزیر کشور برای کمک مالی دولت به اجرای طرح‌های پیشنهادی و مورد نیاز شهر، ۱۳۳۲ ش؛ پیشنهادات تولیت آستانه مقدسه قم به ریاست اداره کل اوقاف درباره اجاره اراضی موقوفی، ۱۳۳۴ ش؛ ابلاغ تصویب‌نامه هیئت وزیران در خصوص انتزاع دهستان نیزار از بخش دستجرد و الحاق آن به بخش کهک قم، ۱۳۳۷ ش؛ رونوشت درخواست [آیت‌الله العظمی] سید محمد رضا موسوی گلپایگانی (ره) از تولیت آستانه مقدسه برای واگذاری بیمارستان ناتمام مبارک‌آباد به ایشان جهت تکمیل آن؛ ۱۳۴۰ ش؛ انتقاد فرمانداری قم از نبود اتاق بازرگانی در آن شهرستان و عدم آگاهی از وضعیت بازار و درخواست از وزارت بازرگانی برای مساعدت در تهیه مقدمات کار و ترتیب انتخاب اعضا، ۱۳۴۰ ش؛ برآورد تقریبی هزینه‌های ساخت میدان آستانه، ۱۳۴۱ ش؛ گزارش فرمانداری قم از تعطیلی بازار در اعتراض به انتخابات و افتتاح مجلسین و اقدامات شهربانی و دارایی برای مقابله با آن، ۱۳۴۲ ش؛ آگهی شهرداری قم برای مناقصه ساختمان و توسعه میدان آستانه، ۱۳۴۳ ش؛ صورت جلسه هیئت امنای مسجد جمکران در اداره اوقاف برای انتخاب اعضای هیئت‌رئیس، احداث جاده و پارکینگ و ...، ۱۳۵۰ ش؛ مشخصات جغرافیایی، اجتماعی و اقتصادی شهرستان قم، [۱۳۵۰ ش]؛ صورت جلسه تعیین محدوده شهر قم، ۱۳۵۲ ش؛ ابلاغ موافقت وزارت اقتصاد با صدور پروانه ایجاد کارخانه کارتن‌سازی در قم، به شرط تأمین آب و برق زیر نظر و با مسئولیت و نظارت مستقیم مهندسان مربوطه، ۱۳۵۲ ش؛ نقشه شهرستان قم، [۱۳۵۳ ش]؛ نمونه برگ انتخابات انجمن شهرستان قم، [۱۳۵۵ ش]؛ فهرست اسامی و مشخصات شاعران، نویسندگان، مدیران مطبوعات و هنرمندان شهرستان قم، [۱۳۵۶ ش]؛ نگرانی اهالی بخش ۲ قم از خطر سیل و درخواست از آیت‌الله العظمی بروجردی^(ع) برای تذکر به مسئولان جهت اجرای طرح سدبندی روی رودخانه قم؛ تحصن رعایای فردو در صحن حرم حضرت معصومه^(س) و رونوشت دستور تلگرافی امین‌السلطان به عباس‌میرزا [نایب‌الایاله حکومت قم]، در خصوص رسیدگی سریع و لزوم رفع تعدی صورت گرفته نسبت به آنان.

تنها سند نمایشگاه در دوره جمهوری اسلامی با عنوان رونوشت لایحه ایجاد استان قم در تاریخ ۱۳۷۴/۱۰/۳ ش. بود.

درخواست ادیب‌الملک در خصوص تعیین وضعیت حکومت وی در قم، ساوه و زرنند و پیشنهاد اعطای پیشکشی، دستخط ناصرالدین‌شاه مبنی بر انتزاع امور حکومتی ساوه و زرنند از قم و اکتفای ادیب‌الملک به حکومت قم؛ [۱۲۹۳ق./ ۱۲۵۴-۱۲۵۵ش].

۲- نمایشگاه اسناد روابط ایران و اتریش

سابقه روابط دیپلماتیک ایران و اتریش به اوایل قرن ۱۶ میلادی و آغاز سلطنت صفویان در ایران برمی‌گردد. با این وجود سفارت این کشور در ۱۸۷۳م. و در دوران حکومت قاجار در ایران افتتاح شد. سفارت ایران در اتریش نیز در سفر دوم ناصرالدین‌شاه به اروپا در سال ۱۲۹۵ق. برقرار شد.

در این دوره و با توجه به نفوذ روس و انگلیس در ایران، بی‌طرفی اتریش در امور داخلی کشور همواره مورد توجه شاهان و درباریان قاجاری بود. تاجائی که امیرکبیر معلمان اتریشی را برای تدریس در دارالفنون استخدام کرد.

در حال حاضر ۱۶۰ سال از آغاز رسمی روابط سیاسی این دو کشور می‌گذرد. به همین مناسبت وزارت امور خارجه اقدام به برگزاری همایش بزرگداشت ۱۶۰ سال روابط ایران و اتریش کرد. از فعالیت‌های جنبی این همایش برپایی نمایشگاه اسنادی از روابط دو کشور و با همکاری مراکز اسنادی مختلف بود. در این نمایشگاه سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران نیز منتخب اسناد

خود شامل ۴۲ عنوان - که به معرفی ۶۳ برگ سند و ۴ قطعه عکس می‌پرداخت - را به نمایش گذاشته بود.

بازه زمانی این اسناد به دوره قاجار و پهلوی تعلق داشت. قدیمی‌ترین آن صورت نامه‌ها و رسائل سلاطین، سفرا و وزراء دولت نمسه [اتریش] به اولیای دولت ایران در فاصله سال‌های ۱۸۵۹-۱۸۳۷ م. / ۱۲۱۵-۱۲۳۷ ش. و جدیدترین سند موافقت‌نامه همکاری ایران و اتریش در زمینه جهانگردی بود که در تاریخ ۲۴ فوریه ۱۹۷۸ م. / ۵ اسفند ۱۳۵۶ ش. به امضای طرفین رسیده است. عناوین دیگر این نمایشگاه عبارت است از:

صورت نامه‌ها و رسائل سلاطین، سفرا و وزراء دولت نمسه [اتریش] به اولیای دولت ایران، ۱۸۵۹-۱۸۳۷ م. / ۱۲۱۵-۱۲۳۷ ش.؛ بخشی از صورت عهدنامه منعقد در پاریس فیما بین وزرای مختار دولت‌های ایران و اوستریا [اتریش و مجارستان]، ۱۸ ذی‌الحجه ۱۲۷۳ ق. / ۱۲۳۶/۵/۱۸ ش.؛ گزارش به شاه از مأموریت فراش در اعزام مهندس اتریشی به همراه زنبورکچها برای تعمیر راه مازندران و درخواست از شاه برای ارسال آذوقه، [۱۲۸۱ ق. / ۱۲۴۳ ش. یا ۱۲۴۴ ش.؛ رونوشت دستور نائب‌السلطنه [امیرکبیر] در خصوص موجب توپچیان اتریشی و علیق توپخانه جمعی کاپیتان واکنر، ۲۰ جمادی‌الثانی ۱۲۹۸ ق. / ۲/۳۰/۱۲۶۰ ش.؛ حکم وزارت معارف در خصوص اعطای یک قطعه نشان طلای علمی درجه اول دولت ایران به مسیو فیشر اتریشی، ۲۳ صفر ۱۳۲۷ ق. / ۱۲۸۷/۱۲/۲۵ ش.؛ نامه عضدالملک نایب‌السلطنه، علیرضا قاجار، به‌نام احمدشاه قاجار به امپراطور اتریش و پادشاه مجارستان برای انتصاب مجدد میرزا مصطفی‌خان صفاء‌الممالک به‌سمت وزیر مختاری و ایلچی مخصوص دولت ایران در اتریش، ۱۸ رمضان ۱۳۲۷ ق. / ۱۲۸۸/۷/۱۱ ش.؛ نامه ناصرالدین‌شاه به امپراطور اتریش و پادشاه هنگری [مجارستان]، مبنی بر معرفی نریمان‌خان سرتیپ اول و آجودان مخصوص خود به‌سمت وزیر مختار و ایلچی مخصوص ایران در آن کشور، رجب ۱۲۹۵ ق. / تیر یا مرداد ۱۲۵۷ ش.؛ ابلاغ تصویب‌نامه هیئت وزراء، در خصوص معافیت گمرکی تپانچه‌های اتریشی خریداری شده از سوی وزارت جنگ، ۱۳۰۴/۱/۱۸ ش.؛ سفر وزیر مختار اتریش به استانبول از مسیر تبریز-جلفا و درخواست وزارت امور خارجه از وزارت داخله برای فراهم کردن تسهیلات عبور وی، ۱۳۰۷/۳/۳۰ ش.؛ مکاتبه اداره تشریفات وزارت امور خارجه با اداره کل گمرک، در خصوص صدور دستور لازم به‌منظور در نظر گرفتن تسهیلات لازم در زمان ورود وزیر مختار اتریش به مرز خسروی، ۱۳۱۶/۱۲/۱۵ ش.؛ فهرست اتباع اتریشی مقیم اصفهان، ۱۳۱۷/۴/۲۲ ش.؛ گواهی‌نامه اداره تقاعد کشوری، در خصوص موافقت با تقاضای استخدام هوگو سوايگنتال اتریشی، به‌سمت نظارت عملیات ساختمانی راه مبارک‌آباد، ۱۳۱۷/۸/۱۴ ش.؛ ابلاغ رونوشت مصوبه هیئت‌وزیران در خصوص موافقت با استخدام «هوگو سوايگنتال» اتریشی به‌سمت مهندس سیم نقاله با دستمزد روزانه یکصد و بیست ریال، ۱۳۱۸/۸/۲۳ ش.؛ پیمان استخدام «والتر برود اتریشی»

به عنوان سرپرست قسمت برق کارخانه‌های سیگار، ۱/۳/۱۳۲۰ ش؛ ارسال طرح ماده واحد راجع به استخدام آقای برونابا و بانوارنابا تبعه اتریش، برای تعلیم ورزش در دانشسرای تربیت بدنی به وزارت دارائی، به منظور ارسال به نخست وزیر برای تصویب، ۲۲/۵/۱۳۳۲ ش؛ مکاتبه وزیر دربار با وزیر فرهنگ، در خصوص همکاری لازم با «بارون فن هامر» کارگردان اتریشی متقاضی ساخت فیلم مستند فرهنگی از ایران، ۳۰/۱۱/۱۳۴۰ ش؛ مکاتبه وزارت فرهنگ از وزارت دارائی، در خصوص اعلام موافقت با انتصاب جعفر الفت به سمت کارمندی سرپرستی دانشجویان ایرانی در اتریش و اشاره به پرداخت حقوق ریالی به وی، ۲۹/۵/۱۳۴۲ ش؛ ابلاغ رونوشت تصویب نامه هیئت وزیران، مبنی بر تمدید مأموریت کیخسرو کشاورز سرپرست دانشجویان ایرانی در اتریش و پرداخت حقوق و مزایای وی از محل اعتبار بودجه آموزش و پرورش، ۲۵/۱۰/۱۳۴۴ ش؛ نامه وزیر آموزش و پرورش به وزیر امور خارجه، مبنی بر اعلام تأخیر در سفر وزیر آموزش و پرورش اتریش برای بازدید از تأسیسات فرهنگی ایران، ۱۲/۷/۱۳۴۵ ش؛ قرارداد دو ساله، بین وزارت دربار و «هانس فرناو» مهندس مشاور اتریشی به منظور انجام پروژه پارکسازی در کاخ‌های سلطنتی تهران و احداث جنگل‌ها و پارک در خارج از پایتخت، ۶/۱۲/۱۳۴۵ ش؛ مکاتبه درباره تاریخ ورود و اسامی اعضای هیئت اتریشی جهت سفر به ایران به منظور انعقاد موافقت نامه هوائی بین کشور و درخواست استعلام از وزارت امور خارجه در خصوص تاریخ یادشده، ۲۵/۶/۱۳۴۸ ش؛ اعلام اعضای هیئت نمایندگی ایران در مذاکرات ایران و اتریش برای انعقاد موافقت نامه هوائی بین کشور، ۱/۹/۱۳۴۸ ش؛ تذکریه تفاهم بین مقامات هواپیمائی ایران و اتریش، ۲۶ نوامبر ۱۹۶۹ م/ ۵/۹/۱۳۴۸ ش؛ بخشی از رونوشت موافقت نامه حمل و نقل هوائی بین دولت ایران و اتریش، ۱۲/۳/۱۳۴۹ ش؛ موافقت نامه لغو رویداد ایران و اتریش برای دارندگان گذرنامه‌های سیاسی یا خدمت، ۱۵ نوامبر ۱۹۷۳ / ۲۴/۸/۱۳۵۲ ش؛ ابلاغ تصویب نامه هیئت وزیران، در خصوص موافقت نامه لغو رویداد بین ایران و اتریش برای گذرنامه‌های سیاسی و خدمت، ۸/۷/۱۳۵۲ ش؛ گزارش وزارت اقتصاد از روابط بازرگانی ایران و اتریش، اسفند ۱۳۵۲ ش؛ عنوان‌های مورد توافق ایران و اتریش در سومین اجلاس کمیسیون مشترک اقتصادی دو کشور، [اسفند ۱۳۵۲ ش.؟]؛ آمار مبادلات بازرگانی ایران با اتریش با احتساب نفت، به نقل از نشریه صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۱۹۷۵؛ مهر ۱۳۵۴ ش؛ جدول آماری از روند بازرگانی ایران و اتریش از سال ۱۳۴۴ تا نه ماهه ۱۳۵۴ ش، [خرداد ۱۳۵۵ ش.؟]؛ جدول آماری از اقلام عمده وارداتی ایران از اتریش، [خرداد ۱۳۵۵ ش.؟]؛ جدول آماری از اقلام عمده صادراتی ایران به اتریش، [خرداد ۱۳۵۵ ش.؟]؛ ابلاغ تصویب موافقت نامه مالی تحصیل اعتبار از شرکت «الین یونیون» اتریش به منظور تأمین بخشی از هزینه‌های ارزی خرید تجهیزات ترانسفورمرهای به هم پیوسته، ۱۳/۴/۱۳۵۶ ش؛ موافقت نامه همکاری ایران و اتریش در زمینه جهانگردی؛ ۲۴ فوریه ۱۹۷۸ م. / ۵/۱۲/۱۳۵۶ ش؛ گزارش از

اقدام دکتر پولاک اتریشی در اعزام دو معلم در علم نباتات و معدن به ایران، ورود آنان به تبریز و تعیین مسیر حرکت آنان به سمت تهران، فاقد تاریخ؛ نامه‌ای به ناصرالدین‌شاه در مورد اظهارات کنت «زالوسکی» وزیر مختار دولت اتریش در باب خشنودی امپراطور اتریش از ابراز تأسف شاه ایران نسبت به خبر فوت وزیر امور خارجه کشور متبوعش و دلیل تأخیر عزیمت صاحب منصبان اتریشی، فاقد تاریخ؛ ارسال یک قطعه نشان اقدس با سر حمایل و حمایل آن و یک رشته تسبیح مروارید از سوی دولت ایران برای امپراطور اتریش و همسرش به مناسبت ازدواج آنان، فاقد تاریخ؛ گزارش اقبال السلطنه در خصوص مشق توپخانه و درج نام ژنرال پروشنگ اتریشی و ابراهیم‌خان سرتیپ به‌عنوان معلم و فرمانده کل، ۴ ذی‌القعدة ۱۳۴۲ ق.

۴ قطعه عکس نیز در این مجموعه به نمایش گذاشته شده بود که عناوین آن‌ها عبارت است از: مظفرالدین‌شاه، امین‌السلطان و همراهان وی در جایگاه مخصوص میدان اسبدوانی در شهر کارس باد اتریش در سفر سوم فرنگ؛ کلنل شمل در میان تعدادی از افسران ایرانی و اتریشی در دوره قاجار؛ مظفرالدین‌شاه به‌همراه عده‌ای از درباریان خود در اتریش در سفر سوم فرنگ، ربیع‌الاول ۱۳۲۰ ق./ خرداد یا تیر ۱۲۸۱ ش؛ بازدید رئیس‌جمهور و سفیر اتریش به‌همراه رئیس دانشگاه اصفهان از مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای اصفهان، ۱۳۵۶/۱/۲۸ ش.

مظفرالدین‌شاه، امین‌السلطان و همراهان وی در جایگاه مخصوص میدان اسبدوانی در شهر کارس باد اتریش در سفر سوم فرنگ، ربیع‌الاول ۱۳۲۰ ق.

۳- نمایشگاه اسناد انقلاب اسلامی

هم‌زمان با چهلمین سالروز پیروزی انقلاب اسلامی، اسنادی از پیام‌های امام خمینی^(ع) و نیز اطلاعاتیه‌ها، اعلامیه‌ها و آگهی‌های مربوط به دوره انقلاب اسلامی، شامل ۲۷ عنوان با معرفی ۴۵ برگ انتخاب و برای برگزاری نمایشگاه هم‌زمان به ۱۲ نمایندگی استانی و منطقه‌ای، ارسال شد. اسناد ارسالی اعلامیه و پیام‌های امام خمینی، علما و مبارزان داخلی و خارجی را دربردارد که تعدادی از آن‌ها به روشنگری مردم در مقابل اقدامات رژیم پرداخته و آنان را به ادامه مبارزه تا رسیدن به مقصود دعوت کرده است. واکنش‌ها به خبر شهادت آیت‌الله سعیدی در زندان و نیز شهادت آیت‌الله سیدمصطفی خمینی بخش دیگر مجموعه را تشکیل داده است. عناوین اسناد نمایشگاه به شرح زیر است:

پیام امام

خمینی^(ع) به ملت ایران به دنبال قتل عام مردم در مدرسه فیضیه و دارالشفا در ۱۷ خرداد و ابراز نگرانی از اقدام شاه برای کشتار بیشتر مردم و انتقاد از دموکراسی وی، ۲۰ تیر ۱۳۵۴ ش؛ رونوشت اعلامیه جمعی از اساتید و فضایی حوزه علمیه قم در زمینه مجلس یادبود شهدای اخیر ایران منتشرشده در پاریس، ۱۲ محرم ۱۳۹۹ ق. ۲۲/ آذر ۱۳۵۷ ش؛ رونوشت ترجمه تلگراف امام خمینی^(ع) به رئیس‌جمهور عراق برای انتقاد از تصمیم آن دولت در اخراج طلاب و علماء اسلام و ابراز نگرانی از اختلاف دولت‌های اسلامی، ۱۳ جمادی‌الثانی ۱۳۹۵ ق. ۲/ تیر ۱۳۵۴ ش؛ اعلامیه مدرسین بزرگ و فضلاء حوزه علمیه قم جهت دعوت مردم برای شرکت در راهپیمائی تاسوعا و عاشورا منتشرشده در پاریس، ۸ محرم ۱۳۹۹ ق. ۱۸/ آذر ۱۳۵۷ ش؛ اعلامیه مدرسین بزرگ حوزه علمیه قم برای اعلام عزای عمومی به دلیل یورش‌های وحشیانه مأموران شاه به راهپیمایی‌های مردم شهرهای مختلف به‌ویژه اصفهان و نجف‌آباد در روزهای تاسوعا و عاشورا منتشرشده در پاریس، ۱۷ محرم ۱۳۹۸ ق. ۷/ دی ۱۳۵۶ ش؛ رونوشت اعلامیه اساتید و فضلاء حوزه علمیه قم در پی رفتارندوم مردمی روزهای تاسوعا و عاشورا برای ابراز مخالفت با شاه و درخواست برکناری وی و تشکیل حکومت جمهوری اسلامی، ۱۹ محرم ۱۳۹۹ ق. ۲۹/ آذر ۱۳۵۷ ش؛ متن پیام تسلیت فضلا و محصلین حوزه علمیه قم به امام خمینی^(ع) به مناسبت شهادت حجه‌الاسلام و المسلمین سیدمحمدرضا سعیدی در زندان، ربیع‌الثانی ۱۳۹۰ ق. / خرداد یا تیر ۱۳۴۹ ش؛ پاسخ امام خمینی^(ع) به پیام تسلیت فضلا و محصلین علوم اسلامی به مناسبت شهادت آیت‌الله سیدمحمدرضا سعیدی و اعتراض به قرارداد دولت با سرمایه‌داران امریکایی، جمادی‌الاول ۱۳۹۰ ق. / تیر یا مرداد ۱۳۴۹ ش؛ پیام همبستگی و یگانگی روحانیون مبارز ایران با برادران مجاهد و زندانیان سیاسی کشور به مناسبت اعتصاب غذا در پاریس، ۹ مهر ۱۳۵۶ ش؛ پیام روحانیون مبارز ایران به امام خمینی^(ع) به مناسبت اعتصاب غذا در پاریس و در اعتراض به وضعیت زندانیان سیاسی در ایران و

حمایت از آرمان‌های مقدس اسلامی، ۵ مهر ۱۳۵۶ ش؛ اطلاعیه شماره ۳ روحانیون مبارز ایران در پاریس در پایان سومین روز اعتصاب غذای خود در حمایت از زندانیان سیاسی در ایران و اعلام خبرهای داخلی و خارجی از روند اعتصاب غذا و ممانعت پلیس فرانسه از ورود روحانیون به پاریس و شرکت در اعتصاب غذا، ۱۱ مهر ۱۳۵۶ ش؛ نامه آیت‌الله صدوقی به علماء ایران برای لزوم وحدت فضا و روحانیون به منظور ایجاد یکپارچگی در نهضت مردمی، ۳ ذیقعه ۱۳۹۸ ش. / ۱۳ مهر ۱۳۵۷ ش؛ تلگراف روحانیون مبارز ایرانی خارج از کشور به امام خمینی^(۵) برای اعلام هجرت ایشان به پاریس به عنوان نقطه عطفی در مبارزات اسلامی و پیروی از رهبری ایشان تا زمان پایان بخشیدن به سلطنت پهلوی، ششم ذی‌قعدة ۱۳۹۸ ق. / ۱۶ مهر ۱۳۵۷ ش؛ پیام امام خمینی^(۵) در پی چهلیم شهدای قم و افشای فریبکاری‌های رژیم برای اغفال مردم و لزوم حفظ وحدت برای ادامه مبارزات، ۴ رجب ۱۳۹۸ ق. / ۲۰ خرداد ۱۳۵۷ ش؛ متن اعلامیه آیت‌الله صدوقی در محکومیت فاجعه آتش‌سوزی در سینما رکس آبادان، ۱۶ رمضان ۱۳۹۸ ق. / ۲۹ مرداد ۱۳۵۷ ش؛ آگهی برگزاری مراسم ختم به مناسبت شهادت آیت‌الله حاج سیدمصطفی خمینی در مسجد پاریس، [اکتبر ۱۹۷۷ م. / آبان ۱۳۵۶ ش.؛ آگهی مسلمانان انگلستان در خصوص اعلام زمان مراسم بزرگداشت و تجلیل از آیت‌الله سیدمصطفی خمینی^(۵) در لندن و برپایی تظاهرات اعتراض‌آمیز نسبت به سیاست‌های تروریستی شاه، ۴ آبان ۱۳۵۶ ش؛ اعلامیه‌ای در خصوص شهادت آیت‌الله سید مصطفی خمینی^(۵) با عنوان «شهادت در تبعید»، [آبان ۱۳۵۶ ش.؛ اطلاعیه کمیته برگزاری ختم شهیدمصطفی خمینی^(۵) برای اعلام تغییر در زمان برنامه بزرگداشت، [۱۳۵۶ ش.؛ اطلاعیه به همراه رونوشت نامه امام خمینی^(۵) در پاسخ به استعلام اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان در اروپا در خصوص مخاطب پیام ایشان به نشست سالانه اتحادیه در اروپا و تأکید امام بر وحدت و همبستگی عموم مسلمین و اشاره به نقش مذهب در کشور، ۷ شهریور ۱۳۵۶ ش؛ پیام امام خمینی^(۵) به مناسبت اربعین حسینی، ۱۶ صفر ۱۳۹۹ ق. / ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۵۷ ش؛ پیام امام خمینی^(۵) درباره تشکیل شورای انقلاب و تذکر در خصوص احتمال کودتای نظامی شاه، ۲۲ / ۱۰ / ۱۳۵۷ ش؛ پیام امام خمینی^(۵) به مناسبت وقایع مشهد، قزوین، کرمانشاه و دیگر شهرها، ۱۲ / ۱۰ / ۱۳۵۷ ش؛ متن مصاحبه امام خمینی^(۵) با خبرنگار روزنامه فرانسوی لوموند، [اردیبهشت ۱۳۵۷ ش.؛ اعلامیه امام خمینی^(۵) به ملت ایران، مبنی بر ادامه مبارزه، انتقاد از عملکرد رژیم و تشکر از ارتش به دلیل آلوده‌نکردن دست خود به جنایات بزرگ در راهپیمایی عظیم تهران و شهرستان‌ها و درخواست از آنان برای همکاری با ملت برای برانداختن رژیم پهلوی، ۱۵ / ۶ / ۱۳۵۷ ش؛ پیام امام خمینی^(۵) به ملت ایران به مناسبت فرا رسیدن ماه محرم، ۲۱ ذی‌حجه ۱۳۹۸ ق. / ۹ / ۱ / ۱۳۵۷ ش؛ پیام امام خمینی^(۵) خطاب به ملت ایران به مناسبت چهارم آبان، ۸ / ۸ / ۱۳۵۷ ش.

سالروز آغاز فعالیت شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز و حومه به مناسبت ۲۵ اسفند ۱۳۴۵ ش.

نخستین شرکت واحد اتوبوسرانی شهری کشور در فروردین ۱۳۳۵ در تهران تأسیس شد. با این اقدام بسیاری از مشکلات حمل و نقل درون شهری که به دلیل افزایش جمعیت و تردد آنان رخ می داد، برطرف شد. پس از این تجربه موفقیت آمیز سایر شهرداری شهرهای بزرگ کشور نیز ایجاد شرکت واحد اتوبوسرانی را در رأس برنامه های خود قرار دادند. شهرداری شیراز در ۲۵ اسفند ۱۳۴۵ نخستین فعالیت اتوبوسرانی خود را آغاز کرد. به همین مناسبت گروه ارتباطات آرشیوی تعدادی از اسناد مربوط به این موضوع را آماده و به مرکز اسناد فارس برای برگزاری نمایشگاه ارسال کرد.

اسناد این نمایشگاه که بیان کننده وضعیت حمل و نقل درون شهری در شیراز و حومه است، شامل ۲۴ عنوان و ۴۶ برگ سند بود. گزارشات و مکاتبات پیرامون اتوبوس و میزان درآمد اتوبوسرانی، آمار تاکسی و اتوبوس های شیراز، فهرست مسیرها و خطوط اتوبوسرانی و ... از موضوعات به نمایش گذاشته شده در نمایشگاه مذکور است که عنوان کامل آن ها عبارتند از:

آمار تاکسی و اتوبوس های شیراز و نرخ آن ها، ۱۳۳۷/۴/۲۲ ش؛ اطلاعیه ای در خصوص وضعیت نامناسب اتوبوس های مسافربری شیراز و ارائه پیشنهاد برای ایجاد شرکت واحد اتوبوسرانی جهت بهبود وضع اتوبوسرانی شهر، ۱۳۳۸/۸/۲۳ ش؛ گزارش بازرس افتخاری استانداری فارس از وضعیت اتوبوسرانی شیراز، ۱۳۳۸/۹/۲۷ ش؛ انتقاد کفیل اداره کل بهداشت و رئیس بهداشت شیراز از سوخت اتوبوس ها و درخواست از شهربانی برای جلوگیری از فعالیت آن ها، ۱۳۳۹/۱۱/۱ ش؛ انتقاد رئیس شهربانی شیراز از وضعیت خطوط شهری اتوبوس ها و لزوم تشکیل کمیسیون برای تصمیم گیری و بهبود وضعیت، ۱۳۴۱/۵/۱۳ ش؛ صورت جلسه کمیسیون رسیدگی به وضعیت اتوبوس های شهری و تصمیم برای جلوگیری از سرعت آن ها در استانداری شیراز، [۱۳۴۱/۵/۲۱ ش]؛ درخواست کارگران شیروخورشید شیراز از استانداری استان هفتم جهت برقراری خط برای مسیر باسکول نادر، ۱۳۴۱/۹/۵ ش؛ آگهی شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز برای اعلام مشخصات خطوط پنجگانه اتوبوسرانی، ۱۳۴۶/۳/۴ ش؛ انتقاد وزیر کشور از نبود متخصص و تکنیسین فنی در تعمیرگاه شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز و حومه و دستور وی به استاندار فارس برای رسیدگی و تقویت کادر فنی آن، ۱۳۴۷/۱۱/۲۶ ش؛ گزارش شهردار شیراز و رئیس هیئت مدیره شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز از درآمد و عملکرد شرکت مزبور به استانداری فارس، ۱۳۴۷/۱۲/۲۷ ش؛ خلاصه درآمد و هزینه تقریبی شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز، [۱۳۴۷ ش]؛ دستور استاندار فارس به شهردار شیراز جهت برقراری مسیر اتوبوسرانی برای پایگاه پنجاهم مستقل حمل و نقل نیروی هوایی، [۱۳۴۷ ش]؛ گزارش بازرس ویژه از وضعیت

اتوبوسرانی شیراز، ۱۳۴۹/۴/۱۴ ش؛ گزارش به استاندار فارس از وضعیت شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز، ۱۳۵۱/۹/۲ ش؛ سیاهه حقوق پرداختی به کارگران و کارمندان شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز در شش ماهه اول سال ۱۳۵۱ ش، [۱۳۵۱ ش]؛ فهرست نام پرسنل اداری، بازرسان، رانندگان و کارکنان تعمیرگاه خطوط شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز، [۱۳۵۱ ش]؛ فهرست خطوط اتوبوسرانی پیشنهادی شیراز، [۱۳۵۱ ش]؛ فهرست مسیرهای اتوبوسرانی شیراز و حومه، [۱۳۵۱ ش]؛ درآمد شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز در نیمه اول سال ۱۳۵۱ ش، [۱۳۵۱ ش]؛ گزارش عملکرد مالی سازمان اتوبوسرانی شیراز در مرداد ۱۳۵۵ ش، ۱۳۵۵/۵/۲۵ ش؛ فهرست خطوط سازمان اتوبوسرانی شیراز و حومه، [۱۳۵۵ ش]؛ گزارشی از سوابق مالی شرکت واحد منحل سابق اتوبوسرانی شیراز و تأسیس سازمان جدید اتوبوسرانی آن شهر، [۱۳۵۵ ش]؛ گزارش آماری مدیرعامل سازمان اتوبوسرانی شیراز از تعداد اتوبوس‌های تعمیرشده با همکاری نمایندگی کارخانه‌های ایران ناسیونال شیراز، ۱۳۶۰/۵/۲۵ ش؛ جدول انتظارات مردم شیراز از اتوبوسرانی، مطرح‌شده در برنامه رادیویی «صبح و زندگی»، [۱۳۷۴ ش].

آگهی شرکت واحد اتوبوسرانی شیراز برای اعلام مشخصات خطوط پنجگانه اتوبوسرانی، ۱۳۴۶/۳/۴ ش.

نمایشگاه اسناد آیت الله کاشانی، به مناسبت درگذشت ایشان در ۲۳ اسفند ۱۳۴۰ ش.

سید ابوالقاسم کاشانی مجتهد، فقیه و سیاستمدار معاصر ایرانی است که در ۱۲۶۴ ش. در تهران به دنیا آمد و بیشتر عمر خود را در فعالیت‌های ضد استعماری و علیه دولت انگلیس در ایران و عراق گذراند که منجر به دستگیری و زندانی شدن وی و در نهایت تبعیدش به لبنان شد. در انتخابات مجلس شانزدهم از سوی مردم تهران به وارد مجلس شد و پس از مخالفت با قرارداد گس-گلشایان از طرح ملی شدن صنعت نفت حمایت کرد. در مجلس هفدهم ریاست آن را برعهده گرفت. کاشانی پس از کودتای ۲۸ مرداد نیز به روند اعتراضات خود نسبت به وضعیت کشور ادامه داد تا آنکه در ۲۳ اسفند ۱۳۴۰ بر اثر بیماری درگذشت و در حرم عبدالعظیم به خاک سپرده شد. گروه ارتباطات آرشیوی به همین مناسبت اسناد مربوط به ایشان را با ۳۶ عنوان و ۳۵ برگ سند و ۴ قطعه عکس آماده و برای برگزاری نمایشگاه به دوازده مرکز استانی ارسال کرده است. اسناد مذکور شامل اعلامیه‌ها و نامه‌های آیت الله، اخبار روزنامه‌ها، گزارش‌های شهربانی و ژاندارمری از فعالیت و سخنرانی‌های ایشان و حمایت مردم می‌باشد. عناوین این نمایشگاه عبارتند از:

دستور وزارت داخله به حکومت تهران برای همراهی و مراقبت از آیت الله کاشانی^(۵) در سفر به زاویه مقدسه [شهر ری]، ۸ جمادی الثانی ۱۳۳۹ ق. / ۲۸ بهمن ۱۲۹۹ ش.؛ درخواست آیت الله کاشانی برای قرائت آراء کاشان، در پی وصول خبر احتمال اقدام مفسدین برای سرقت و معدوم کردن صندوق آرا با همکاری رئیس نظمیه، ۲۶ جمادی الثانی ۱۳۴۲ ق. / ۱۳ بهمن ۱۳۰۲ ش.؛ اعتراض آیت الله کاشانی به مداخلات رؤسای ادارات کاشان در انتخابات، ۲۳ صفر ۱۳۴۵ ق. / ۱۰ شهریور ۱۳۰۵ ش.؛ درخواست آیت الله کاشانی برای مساعدت حکومت ملایر و بروجرد با سیدمهدی واعظ ملایری، [۱۳۰۶ ش.؟]؛ رونوشت دستخط آیت الله کاشانی^(۵)، مبنی بر مجاز و مأذون بودن سیداسلام‌الدین طاقانی برای دخالت در امور شرعیه و حسبیه، ذی‌الحجه ۱۳۴۵ ق. / خرداد یا تیر ۱۳۰۶ ش.؛ درخواست آیت الله کاشانی^(۵) برای صدور جواز ثقة الاسلام آقا سیدحسن خشتی شیرازی و دستور داده شده در این خصوص، ۱۰ تیر ۱۳۰۸ ش.؛ فوق‌العاده روزنامه میهن پرستان درباره بازداشت شماری از رجال از جمله آیت الله کاشانی^(۵) به دست مقام‌های خارجی و اداره کل شهربانی، [۱۳۲۲ ش.؟]؛ فوق‌العاده روزنامه نیروی ملی با عنوان اعلام جرم علیه هژیر، [۱۳۲۷ ش.؟]؛ دستور نخست‌وزیر، احمد قوام برای دستگیری آیت الله کاشانی^(۵) و جلوگیری از تظاهرات به نفع ایشان، ۳۱ تیر ۱۳۲۵ ش.؛ گزارشی از نام‌نویسی از داوطلبان و مجاهدین فلسطین در قصر شیرین با کمک و اجازه آیت الله کاشانی^(۵)، ۲۰ خرداد ۱۳۲۷ ش.؛ مخالفت انجمن مرکزی انتخابات با صدور اعتبارنامه برای آیت الله کاشانی^(۵) به دلیل تجاوز سن ایشان از ۷۰ سال، ۲۸ فروردین ۱۳۲۸ ش.؛

درخواست انجمن نظارت مرکزی انتخابات دوره ۱۶ مجلس شورای ملی از فرمانداری تهران برای اعلام قبول یا رد نمایندگی مجلس شورای ملی به وسیله آیت‌الله کاشانی^(۵)، ۵ اردیبهشت ۱۳۲۹ش؛ نامه ارسالی کفیل سفارت ایران در بیروت به وزارت کشور درباره موافقت آیت‌الله کاشانی^(۶) با قبول نمایندگی مجلس شورای ملی، ۱۰ اردیبهشت ۱۳۲۹ش؛ گزارش شهربانی قم از سخنرانی آقای صدرائی اشگوری در مدرسه فیضیه و تجلیل از خدمات آیت‌الله کاشانی^(۷) و انتقاد از دولت ساعد در به رسمیت شناختن اسرائیل، ۱۵ خرداد ۱۳۲۹ش؛ گزارش ژاندارمری کل کشور درباره متن تلگراف آیت‌الله کاشانی^(۸) برای تشویق مردم آذربایجان به حمایت از ملی شدن نفت منتشر شده در روزنامه مهد آزادی، ۲۲ بهمن ۱۳۲۹ش؛ گزارش شهربانی کل کشور به وزارت کشور درباره تشکیل میتینگ فدائیان اسلام در مسجد سلطانی و دعوت آیت‌الله کاشانی^(۹) از مردم برای حضور در آن، ۹ اسفند ۱۳۲۹ش؛ تظاهرات خیابانی گروه‌های مختلف مردم با در دست داشتن عکس‌های آیت‌الله کاشانی^(۱۰) و دکتر مصدق، [۱۳۳۴ش]؛ رونوشت نامه آیت‌الله کاشانی^(۱۱) به ثقة الاسلام حاجی میرزا محمد سالکی در پاسخ به تلگراف مردم بابل و قدردانی از ایشان به دلیل حضور در تظاهرات ملی، ۱۲ مرداد ۱۳۳۰ش؛ پیام آیت‌الله کاشانی^(۱۲) به مردم مازندران درباره اتحاد و تقویت روح ایمان در افراد جامعه، ۱۶ مرداد ۱۳۳۰ش؛ گزارش شهربانی کل کشور درباره برگزاری جلسه به مناسبت عید مشروطیت در سنندج و قرائت پیام آیت‌الله کاشانی^(۱۳) خطاب به اهالی کردستان در مورد اتحاد، ۲۳ مرداد ۱۳۳۰ش؛ متن بیانیه آیت‌الله کاشانی^(۱۴) خطاب به علما و رؤسای ادارها و اهالی بابل دربارۀ ملی شدن نفت، [مهر ۱۳۳۰ش]؛ پیام احمد عربزاده به هموطنان، مبنی بر داشتن اتحاد با پشتیبانی از دکتر مصدق و پیروی از آیت‌الله کاشانی^(۱۵) در راستای حفظ دین و تأمین استقلال کشور، ۴ مهر ۱۳۳۰ش؛ اعلامیه صنف بزار بابل در اعلام پیروی از آیت‌الله کاشانی^(۱۶) و بستن مغازه‌ها برای شرکت در تظاهرات ملی و مذهبی علیه دولت انگلستان در ۷/۰۶/۱۳۳۰ش، ۶ مهر ۱۳۳۰ش؛ گزارش تلگرافی شهربانی اراک به شهربانی کل کشور درباره تحصن مردم در پشتیبانی از دولت مصدق و ارسال تلگراف به آیت‌الله کاشانی، ۷ مهر ۱۳۳۰ش؛ رونوشت مکاتبه با آیت‌الله کاشانی^(۱۷) در خصوص قطع ید شرکت‌های بیمه انگلیسی از ایران و لزوم تقویت مؤسسات بیمه‌های ملی و دولتی کشور برای جلوگیری از خروج سرمایه از کشور، [آبان ۱۳۳۰ش]؛ اعلامیه آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی^(۱۸) در فوق‌العاده روزنامه مهر مهین، ارگان مجمع مسلمانان مجاهد، در اعتراض به اقدام استعمار در برکناری حکومت دکتر مصدق و روی کار آمدن دولت قوام، [تیر ۱۳۳۱ش]؛ پیام تبریک آیت‌الله کاشانی^(۱۹) به مسلمانان پاکستان به مناسبت روز استقلال آن کشور و ابراز امیدواری نسبت به هماهنگی دو کشور در مبارزه با استعمار، [مرداد ۱۳۳۱ش]؛ آیت‌الله کاشانی^(۲۰) در کنار احمد رضوی، محمد ذوالفقاری (نایب‌رئیس مجلس شورا)، علی شایگان و دیگر مقامات، [۱۳۳۰ یا ۱۳۳۲ش]؛ دیدار آیت‌الله کاشانی^(۲۱)، احمد رضوی

و دکتر حسین فاطمی با دکتر محمد مصدق، [۱۳۳۱ یا ۱۳۳۲ ش.]: رونوشت نامه سیدرئوف پاشا صدر، جمعیت مسلمانان هند در سیلان به سیدابوالقاسم کاشانی^(۵)، رئیس مجلس شورای ملی، برای مبادله برنج ایرانی با شکر و چای سیلان و ارجاع آن به وزیر دارائی برای بررسی موضوع، ۳۰ رجب ۱۳۷۲ ق. / ۲۶ فروردین ۱۳۳۲ ش.؛ رونوشت اعلامیه آیت‌الله کاشانی^(۶) در مورد تجدید رابطه با انگلستان، اختناق مطبوعات، سلب آزادی مردم و اعتراض به رفتار دیکتاتورمآبانه آقای زاهدی، [اسفند ۱۳۳۲ ش.]: گزارش فرمانداری سبزوار از ورود آیت‌الله کاشانی^(۷) به این شهر و عزیمت ایشان به مشهد، ۱۳ دی ۱۳۳۳ ش.؛ گزارش شهربانی کل کشور درباره کنترل اعمال و رفتار آیت‌الله کاشانی^(۸) در زمان اقامت ایشان در دماوند، ۱۴ تیر ۱۳۳۷ ش.؛ عریضه عده‌ای از مردم تبریز به شاه برای آزادی آیت‌الله کاشانی^(۹)؛ قطعنامه آیت‌الله کاشانی^(۱۰) برای حمایت از فلسطینیان، ضمیمه روزنامه دنیای اسلام؛ اجازه آیت‌الله کاشانی^(۱۱) به سیدشهاب‌الدین قوام برای ذکر مناقب و مصائب و ارشاد.

منابع:

- بختیاری، محمد، آبادیان، حسین (زمستان ۱۳۸۹ - بهار ۱۳۹۰). روابط سیاسی ایران و اتریش در دوره ناصری ۱۲۶۴-۱۳۱۳ ق. تاریخ ایران.
- پیشینه روابط فرهنگی ایران و اتریش. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، بازیابی ۱۹ فروردین ۱۳۹۸، از <http://fa.vienna.icro.ir/index.aspx?pageid=5524&p=1>

